

Özet: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün belirli şartlarda ruhsat düzenleme yetkisi olduğu, ancak ruhsatı kesinleştirici nitelikte iş yeri denetimi yetkisinin bulunmadığı hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/96167

11/05/2020

Konu : İl Müdürlüğünün İş Yeri Denetim Yetkisi

.... ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

İlgi : a) tarihli ve sayılı yazınız.
b) tarihli ve sayılı yazınız.
c) tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ile daha önce 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'nın 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (h) bendi uyarınca yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı Müdürlüğünüzce verilen ve imar planı mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılan alışveriş merkezindeki iş yerlerinin belediyelerce görev alanlarında kabul edilmediği için denetlenmediği, bu nedenle söz konusu yerlerin Belediye Zabıta Yönetmeliği uyarınca Müdürlüğünüzce denetiminin yapıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiş, buna mukabil ilgi (b) yazınız ile "... iş yerlerine ruhsat düzenleme ve bu yerleri denetleme yetkisini haiz yetkili idarelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te sayılmış olduğu, esasında ruhsat düzenleme yetkisini 1 sayılı CBK'dan istisnai olarak alan Bakanlığımızın ilgili Yönetmelik'te isminin zikredilmediği ve ayrıca 1 sayılı CBK'nın ruhsat düzenleme yetkisini verirken bu gibi yerlerin İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı uyarınca denetlenmesi yönünde bir yetkiyi de tevdi etmediği, dolayısıyla Müdürlüğünüzün mevzuata uygun olduğu halde iki ay içerisinde sonuçlandırılmayan ruhsat başvuruları yönünden yalnızca ruhsat düzenleme yetkisini haiz olduğu ve valinin 5442 sayılı Kanun uyarınca bakanlıkların veya genel müdürlüklerin müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla özel işletmeleri denetleme yetkisi ile ilgili hükümler saklı kalmak üzere Müdürlüğünüzün Belediye Zabıta Yönetmeliği uyarınca iş yerlerini İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı uyarınca denetlemeye yetkili olmadığı ..." bildirilmiştir.

Bu defa, ilgi (c) yazınız ile iliniz dâhilinde bulunan marina yat limanının ilgili belediye tarafından farklı gerekçelerle ruhsatlandırılmak istenmediği için bahsi geçen yere ve içindeki işletmelere Müdürlüğünüz tarafından yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlendiği ve ruhsat düzenlenen bu işletmelerin ruhsatın kesinleşmesine esas olacak şekilde 5442 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesi uyarınca Vali talimatı ile denetlenip denetlenemeyeceği hususunda tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 2709 sayılı Anayasamızın 6 ncı maddesi "...

... Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." hükmünü,

106 ncı maddesi "...

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir." hükmünü,

123 üncü maddesi "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur." hükmünü amirdir.

Diğer taraftan, Damıstay Onuncu Dairesinin 22/11/2016 tarihli ve E: 2016/11860, K: 2016/4097 sayılı kararında "...

Uyuşmazlık, belediyenin yetkisinde olan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi talebinin reddi üzerine yetkinin 644 sayılı KHK gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçtiği düşüncesi ile yapılan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi istemi üzerine tesis edilen işlem den kaynaklanmaktadır. 644 sayılı KHK'nın 2/h bendine ".. başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili

Özet: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün belirli şartlarda ruhsat düzenleme yetkisi olduğu, ancak ruhsatı kesinleştirici nitelikte iş yeri denetimi yetkisinin bulunmadığı hakkında.

idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek." denilmek suretiyle, öncelikle yetkili asıl makam tarafından sürüncemede bırakılarak ruhsat verilmemesi halinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkili olacağı belirtilmiş olup, onaya yetkili asıl makam tarafından yapılan başvurunun reddedilmesi halinde davalı Bakanlığın yetkili olacağına ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Buna göre, yetkili makamca başvurunun reddi durumunda Bakanlığın ruhsat verme hususunda herhangi bir yetkisinin bulunmadığının kabulü gerekmektedir.

Dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, uyumsuzluğa konu yere işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi hususunda yetkili belediyeye başvuruda bulunulduğu, bu talebin açıkça reddedildiği, ortada idari yargıda dava konusu edilebilecek icrai kesin ve yürütülmesi gereken bir işlemin olduğu ve işleme karşı da dava açılarak sonuçlandırıldığı, verilen idare mahkemesi kararının Danıştay denetiminden geçerek temyiz incelemesinde onandığı, karar düzeltme isteminin ise reddedildiği, nazara alındığında "iki ay içinde verilmemesi" şartının gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu nedenle başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını verme hususunda yetkili kılınan Bakanlığın bu yetkisini yayımlanan genelge ile Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne devretmesi karşısında davacının Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne başvurusu sonucunda ve bu başvuru nedeniyle davalı idarece tesis edilen işleme karşı açılan davanın reddi gerekirken yetki yönünden hukuka aykırı bulunarak iptal edilmesine yönelik İdare Mahkemesi kararında isabet bulunmamaktadır.

..." hükmü,

Danıştay Sekizinci Dairesinin 26/12/2013 tarihli ve E: 2011/6162, K: 2013/11124 sayılı kararında "...

... İdare Hukukunun temel prensiplerinden biri olan yetki ve usulde paralellik ilkesi uyarınca; yasada aksine bir düzenleme bulunmadıkça, bir işlemin tesisinde uygulanan yetki ve usul koşullarının aynı işlemin geri alınması ve kaldırılması işlemlerinde de aynen uygulanması zorunludur.

Bu hale göre, mevzuatında ruhsatları vermekle yetkili kılınan idarenin aynı şekilde bu ruhsatların iptali konusunda da tek yetkili olduğu tartışmasız olup, aksine bir düzenlemenin de bulunmadığı görüldüğünden, belediye başkanınca verilmiş bulunan işyeri açma ve çalışma ruhsatının yetkide paralellik ilkesi uyarınca yine belediye başkanı ya da görevlendireceği bir yetkili tarafından iptal edilmesi (geri alınması) gerekirken; bu ilkeye aykırı olarak; hem de yönetmelikte ayrıca encümen tarafından karar alınmaması gerektiği düzenlemesi bulunmasına rağmen belediye encümenince ruhsatın iptali yönünde işlem tesis edildiği görüldüğünden dava konusu işlemde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmamıştır.

..." hükmü,

Danıştay Ondördüncü Dairesinin 16/04/2018 tarihli ve E: 2015/1060, K: 2018/2707 sayılı kararında "...

İdare Hukukunda yetki, idareye Anayasa ve yasalarla tanınmış olan karar alma gücünü ifade etmekte olup bu yönüyle idari işlemin en temel unsurunu oluşturmakta, yasayla hangi makama verilmiş ise ancak onun tarafından kullanılabilir. Yine idare hukukunda geçerli bulunan "yetkide paralellik" ve "usulde paralellik" ilkeleri gereğince; kanunda aksi yönde bir hüküm bulunmadığı sürece idari işlemlerin tesisinde geçerli olan yetki ve şekil kurallarının o işlemin kaldırılmasında ya da iptal edilmesinde de geçerli olacağı açıktır. İdari işlem hangi makam ya da merci tarafından, hangi şekil kuralları izlenilerek tesis edilmişse, aksi yönde yasal bir düzenleme bulunmadığı sürece işlemin aynı makam ya da merci tarafından ve aynı şekil kuralları doğrultusunda iptal edilmesi veya kaldırılması gerekmektedir.

..." hükmü,

Danıştay Onyedinci Dairesinin 15/03/2016 tarihli ve E: 2015/7126, K: 2016/1792 sayılı kararında "...

İdare Hukukunun yerleşmiş ilkelerinden biri olan yetki ve usulde paralellik ilkesi uyarınca, yasada aksine bir düzenleme bulunmadıkça, bir işlemin tesisinde uygulanan usul ve esasların, aynı işlemin geri alınmasında veya kaldırılmasında da uygulanması gerektiği kabul edilmiştir. Yöntemde koşutluk ilkesi de denilen bu kurala uyulmaması işlemin iptalini gerektiren biçimsel bir sakatlıktır.

Özet: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün belirli şartlarda ruhsat düzenleme yetkisi olduğu, ancak ruhsatı kesinleştirici nitelikte iş yeri denetimi yetkisinin bulunmadığı hakkında.

Olayda, davacı tarafından işletilen işyerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptali hususunun, yukarıda anılan hükme göre belediye başkanı ya da görevlendireceği bir yetkili tarafından değerlendirilerek işlem tesis edilmesi gerekirken, yetkisiz olan Belediye Encümenince tesis edildiği anlaşılmakta olup, bu haliyle dava konusu işlemde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

...” hükmü tesis edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ile yargı kararları ve ilgi (b) yazımızın birlikte değerlendirilmesi sonucunda; idarenin yapacağı tüm işlemlerin Anayasal, Kanuni veya CBK yönünden bir temele dayanması gerektiği, işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesi ve ruhsat düzenlenen iş yerlerine denetim yapma yetkisinin yasalarla ve ikincil mevzuat ile hassaten yetkili idare sıfatıyla sayılmış idarelere bırakılmış olduğu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesi ile ilgili yetkisinin ise istisnai olarak öncelikle onaya yetkili asıl makam tarafından sürüncemede bırakılarak ruhsat verilmemesi halinde ve yalnızca ruhsat düzenlenmesiyle sınırlı olduğu, 1 sayılı CBK’nın ve İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatının Bakanlığa işyeri ruhsatını kesinleştirici nitelikte denetim yapma yetkisini tevdi etmediği ve dahi yetkili idarelerin reddettiği işyeri ruhsatı başvurularını 1 sayılı CBK’daki “başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde ...” şartı sağlanmadığı için Bakanlığın re’sen düzenleyemeyeceği değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan Valiliğin, 5442 sayılı Kanun uyarınca mevzuata aykırılık yönünden her zaman denetim yapma yetkisi bulunmakla birlikte bu denetim ildeki huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi bakımından icra edilen bir yetki olup İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı uyarınca ruhsatın kesinleşmesine esas olarak yapılacak denetimin yerine geçmeyecektir. Zira kanunun veya CBK’nın verdiği açık bir yetki olmadan idarelerin yetkilerini kullanırken birbirinin yerine geçerek işlem tesis etmesi mümkün olmayıp mevzuatta Valinin veya Müdürlüğünüzün bu yönde yetkisi olduğuna dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Dolayısıyla yetkili idarelerce, işyeri açma ve çalışma ruhsatının Bakanlık (İl Müdürlüğü) tarafından verilmesinden sonra yapılacak denetimde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, Müdürlüğünüzce iş yerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilmesi ve bu süre içinde noksanlık ve hataların giderilmemesi halinde yetkide ve usulde paralellik ilkesi gereği ruhsatı iptal etmeniz gerektiği değerlendirilmektedir.

Son olarak belediyeler, İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı ile Belediye Mevzuatı açısından iş yerlerine ruhsat düzenlenmesi ve buraların ruhsatın kesinleşmesine esas olacak şekilde denetlenmesi noktasında görevli, yetkili ve sorumlu tutulmuşlar, ruhsat düzenlenen yerlerin denetiminin süresi içinde yapılmaması ise ruhsatın kesinleşmesi ve kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılması yönünden yaptırıma tabi tutulmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

Özet: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün belirli şartlarda ruhsat düzenleme yetkisi olduğu, ancak ruhsatı kesinleştirici nitelikte iş yeri denetimi yetkisinin bulunmadığı hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/255000

04/11/2019

Konu : İl Müdürlüğünün İş Yeri Denetim Yetkisi

.... ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

İlgi : tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile daha önce 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'nın 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (h) bendi uyarınca yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı Müdürlüğünüzce verilen ve imar planı mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılan alışveriş merkezindeki iş yerlerinin belediyelerce görev alanlarında kabul edilmediği için denetlenmediği, bu nedenle söz konusu yerlerin Belediye Zabıta Yönetmeliği uyarınca Müdürlüğünüzce denetiminin yapıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere mülga 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 nci maddesinin (1) inci fıkrasının (h) bendi "*Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerin ait olan taşınmazlar üzerinde kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince hazırlandığı veya hazırlatıldığı halde yetkili idarece üç ay içinde onaylanmayan etüt, harita, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgililerinin valilikten talep etmesi ve valiliğin Bakanlığa teklifte bulunması üzerine bedeli mukabilinde yapmak, yaptırmak ve onaylamak, başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek.*" hükmünü amir olup 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "*Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev ve yetkileri*"ni düzenleyen 97 nci maddesinin (1) inci fıkrasının (h) bendi de aynı şekilde tanzim edilmiştir.

Diğer taraftan, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi "*Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.*" hükmünü,

51 inci maddesi "*Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.*" hükmünü,

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7 nci maddesi "...

c) *Sıhhi işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisıhhi müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.*

..." hükmünü,

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 9 uncu maddesi "...

D) *Vali, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat dışında kalan bütün Devlet daire, müessesesi ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye köy idareleriyle bunlara bağlı tekml müesseseleri denetler, teftiş eder.*

Bu denetleme ve teftişi Bakanlık veya genel müdürlük müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla de yaptırabilir.

...

G) *Vali, il içindeki idare ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdemlerden asli vazifelerine hâlel getirmemek şartıyla ilin genel ve mahalli hizmetlerine*

Özet: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün belirli şartlarda ruhsat düzenleme yetkisi olduğu, ancak ruhsatı kesinleştirici nitelikte iş yeri denetimi yetkisinin bulunmadığı hakkında.

müteallik işlerin görülmesini isteyebilir. Bu memurlar verilen işleri yapmakla ödevlidirler. Vali, keyfiyetten ilgili Bakanlığa ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüğe bilgi verir.

...” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in 4 üncü maddesi “...

a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini,

...” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü,

13 üncü maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir.

...” hükmünü,

14 üncü maddesi “Sıhhi işyerlerinin ruhsatlandırılması sırasında bu Yönetmelikte belirtilen genel şartların yanı sıra sınıflarına ve özelliklerine göre Ek 1’de belirtilen şartlar aranır.” hükmünü,

Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin 2 nci maddesi “(1) Bu Yönetmelik belediyelerin zabıta teşkilatını kapsar.” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde, iş yerlerine ruhsat düzenleme ve bu yerleri denetleme yetkisini haiz yetkili idarelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’te sayılmış olduğu, esasında ruhsat düzenleme yetkisini 1 sayılı CBK’dan istisnai olarak alan Bakanlığımızın ilgili Yönetmelik’te isminin zikredilmediği ve ayrıca 1 sayılı CBK’nın ruhsat düzenleme yetkisini verirken bu gibi yerlerin İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı uyarınca denetlenmesi yönünde bir yetkiyi de tevdi etmediği, dolayısıyla Müdürlüğünüzün mevzuata uygun olduğu halde iki ay içerisinde sonuçlandırılmayan ruhsat başvuruları yönünden yalnızca ruhsat düzenleme yetkisini haiz olduğu ve valinin 5442 sayılı Kanun uyarınca bakanlıkların veya genel müdürlüklerin müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla özel işletmeleri denetleme yetkisi ile ilgili hükümler saklı kalmak üzere Müdürlüğünüzün Belediye Zabıta Yönetmeliği uyarınca iş yerlerini İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı uyarınca denetlemeye yetkili olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür